

Зміст:

(Натисніть на заголовок для переходу на текст)

Загальні питання

[Форум Via Carpatia 2023 відбувся: основні події, спікери, гості](#)

[Пів мільярда гривень замість серіалів на протезування військових: Комітет Ради прийняв поправки до нового бюджету. – Роман Мельник](#)

[Назвали фіналістів проєкту «Творці змін»](#)

[Стартує проєкт підтримки культурних активістів «Культурні понеділки»](#)

Медіа

[Баланс між свободою слова та інфобезпекою має складатися з правди і мовчання, а не з правди і брехні. – Ольга Чорна](#)

Подолання наслідків русифікації та тоталітаризму

[У Херсоні перейменували кілька вулиць: більше немає Потьомкінської і Московської. – Марина Конопльова](#)

Мовні питання

[Національний тест з української мови востаннє відбудеться за старим правомисом](#)

Благодійність. Меценатство

[Оркестр INSO-Львів Львівської філармонії влаштує благодійний аукціон для ЗСУ. – Д.Ц.](#)

[Oliz та United24 випустили благодійну колекцію хусток із зображенням творів мистецтва, викрадених рф](#)

Театр

[Нові п'єси про війну від Лабораторії драматургії першими почують п'ять міст](#)

Музика

[У часі, між часами, поза часом. – Tetiana Novytska](#)

[Як «Музвар» втягнули українську музику в пропаганду азартних ігор. – Макс Чухліб](#)

Візуальні мистецтва

[Тиждень українського дизайну оголосив про перші свої заходи. – Юлія Кузьме-](#)

НКО

Piece of the Soil: у Лондоні відкрилась виставка української мисткині Ольги Штейн. – Ропасва Жанна

Хочу це розбачити! Або як увічнити історію в муралах та пам'ятниках і не нашкодити людям. – Тетяна Пушнова

Кіномистецтво. Кінопрокат

В Україні стартує мандрівний Docudays UA: у програмі – 19 фільмів. – Дарія Подвишенна

Серіал «Жіночий лікар» більше не безхатній. – Марія Спалек

Ukraïner розпочав серію документальних фільмів про відновлення українських міст. – Роман Мельник

Вийшов тизер українського фільму «Медовий місяць» про стосунки в окупації. – К.С.

Просвітництво

Пропаганда як частина рашизму: вийшов заключний епізод проєкту «Україна. Розвінчування міфів»

Література. Книговидавання

20 тисяч відвідувачів офлайн і 62 тисячі онлайн: Lviv BookForum поділився результатами фестивалю. – Дарія Подвишенна

13 фокусів про Франкфуртський книжковий ярмарок-2023. – Анастасія Литвин

Книгу харківського краєзнавця «Дорогами Сковороди» видали польською мовою

Музейна справа

З 19 жовтня тризуб на щиті «Батьківщини-матері» можна буде побачити на власні очі. – Марина Конопльова

На Івано-Франківщині відновив роботу музей у старовинній церкві. – Суспільне

Охорона культурної спадщини

Україна вийшла на сьоме місце в загальному рейтингу з 44 країн, що беруть участь у фотоконкурсі «Вікі любить пам'ятки»

Під час ремонтних робіт на Львівщині виявили 300-річне поховання. – «Історична правда»

Бібліотечна справа. Читання

В Україні накопичують книжки, щоб відразу після деокупації поновити бібліотечні колекції на захоплених нині територіях. – «Телеграф»

[Благодійники передали книги іноземними мовами понад 300 українським бібліотекам. – Юлія Поліковська](#)

[УІК провів дослідження читацької поведінки: переказуємо головне. – Дарія Подвишенна](#)

Релігія

[Канабіс, зброя, а потім Церква. Арахамія пояснив, чому відтягується заборона московського патріархату. – Liga.net](#)

[Заяви про заборону УПЦ МП є наративом рф, насправді йдеться про розірвання відносин, – експерт. – i-ua.tv](#)

Зміни релігійних юрисдикцій

[Понад 360 релігійних громад цього року офіційно змінили юрисдикцію](#)

Культура національних меншин. Закордонні українці

[Світовий конгрес українців розкрив деталі візиту своїх представників до України](#)

Підтримка України у світі

[В Україну завітав відомий італійський фотограф Массімо Лістрі](#)

[МКІП і ЮНЕСКО уточнять просторові межі 20 об'єктів культурної спадщини](#)

[На благодійному концерті у Швейцарії виконали твори українських композиторів](#)

[До естонських шкіл надійде дитяча книжка про життя українських біженців](#)

[Сара Джессіка Паркер продюсуватиме документальний фільм про українських артистів балету в еміграції. – Поліна Горлач](#)

***

[Лобода на приватному заході в Дубаї співала російською з артистами з рф на сцені](#)

Загальні питання

Форум Via Carpatia 2023 відбувся: основні події, спікери, гості

В Івано-Франківську 13–15 жовтня пройшов Шостий міжнародний мистецько-інтелектуальний форум Via Carpatia: «Майбутнє традиції: українське у глобальному світі». За три дні у його межах відбулося десятки різних мистецько-інтелектуальних подій. Стартував захід із циклу відкритих лекцій у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Їх прочитали Й. Зісельс, В. Портников, М. Княжицький і В. В'ятрович. Влаштовано п'ять панельних дискусій: «На перехресті. Доля традиції в глобалізованому світі», «Вийти з тіні. Позиціонування України в світі», «Еміграція та солідарність. Між консервацією давнього і просуванням сучасного», «Сильні досвідом предків. Роль традиції для стійкості Збройних сил та волонтерства», «Віднайдення себе. Війна як тригер національного самопізнання». Серед спікерів були М. Барчук, А. Рудницька, О. Сало, Е. Аблялімова, Ю. Гудименко та ін. Однією із центральних подій Via Carpatia 2023 була Літературно-мистецька зустріч «Слово у війні» – книжкова толока, на яку до Івано-Франківська приїхало близько двох десятків військових письменників. Дехто – прямісінько із фронту. Куратором мистецької складової Форуму став лауреат Шевченківської премії, видатний театральний режисер та актор кіно Р. Держипільський. Інтелектуальні дискусії доповнили показ вистави «Нація» від Івано-Франківського національного академічного драмтеатру, прем'єра кінострічки М. Крупієвського «Чубай. Говорити знову» і презентація фільму М. Барчук «Какая різниця» із документального циклу «Остання війна». На закритті Форуму виступив співак Ю. Йосифович, а на літературній локації «Слово у війні» – військовий оркестр легендарної 10-ї гірсько-штурмової бригади «Едельвейс». Завершився Via Carpatia 2023 врученням щорічної премії імені Станіслава Вінценза «За гуманістичне служіння та внесок у розвиток регіонів». Цього разу нагороди удостоївся Й. Зісельс – громадський діяч, дисидент, виконавчий спів-президент Ваад України, виконавчий віце-президент Конгресу національних громад України, ініціатор та керівник програми «Відновлення під час війни». Докладніше:

<https://espresso.tv/forum-via-carpatia-2023-vidbuvsya-osnovni-podii-spikeri-gosti>

Пів мільярда гривень замість серіалів на протезування військових: Комітет Ради прийняв поправки до нового бюджету. – Роман Мельник

Комітет Верховної Ради з питань бюджету прийняв дві поправки, за якими у проєкті бюджету на 2024 рік понад мільярд гривень, спершу передбачений на виробництво серіалів та на реконструкцію Музею Голодомору, скерують на протезування та підтримку військових та інших громадян. Про це повідомив перший заступник глави фінансового комітету Ради Я. Железняк. Докладніше:

<https://detector.media/production/article/218123/2023-10-16-piv-milyarda-gryven-zamist-serialiv-na-protezuвання-viyskovykh-komit-et-rady-priynyav-popravky-do-novogo-byudzhetu/>

Назвали фіналістів проєкту «Творці змін»

Із понад 60 заявок організатори проєкту «Творці змін», що втілюється втретє у співпраці з Фондом Фрідріха Науманна за Свободу та медіа рішень «Рубрика», відібрали вісім, що пройшли до фінального етапу. Мета – виявити та підтримати ініціативи, які вирішують актуальні проблеми спільноти. Фіналісти презентуватимуть свої проєкти для членів журі в Києві 20 жовтня під час Форуму «Творці змін». Журі обере двох переможців, які отримають по 100 тис. грн. Серед фіналістів є школа-ательє від ГО «Креативний хаб Бережан». Крім того, три проєкти, що не потрапили до фіналу, але зацікавили своїм креативним підходом до вирішення суспільних проблем, позмагаються за приз глядацьких симпатій. Голосування відкрите до 19 жовтня. Віддати голос можна за одну з трьох ініціатив, серед яких – «Про тебе і Україну». Популяризує українську культуру з метою об'єднання суспільства через просвітницькі проєкти. В рамках ініціативи особлива увага приділяється інтеграції ВПО, зокрема молоді, в громадах через неформальні події та освітні проєкти. Докладніше:

<https://cs.detector.media/law-and-money/texts/185692/2023-10-16-nazvaly-finalistiv-proiektu-tvortsi-zmin/>

Стартує проєкт підтримки культурних активістів «Культурні понеділки»

11 подій у рамках проєкту «Культурні понеділки» влаштовують громадська організація «Простір 500» та соціальне підприємство Urban Space 500, повідомила команда проєкту. Перший захід – «Кінопонеділок: Документальний проєкт й відеопродукт, що комунікує українську культуру» – відбувся 16 жовтня, фінальну зустріч заплановано на 18 грудня. Регламент події: коротка дискусія про актуальні питання для сектору, якому присвячено подію (45 хв), пітчінг до десяти культурних проєктів із сектору, якому присвячено подію (60 хв), фасилітований нетворкінг між гостями та пітчерами (60 хв). Після нетворкінгу гості оберуть фіналістів пітчінгу, з-поміж яких запрошені експерти визначать переможця, який отримає стипендію на втілення проєкту розміром 39 000 гривень. Упродовж 10 заходів планується підтримати 10 проєктів на загальну суму 390 000 гривень. Напрями/сектори подій: 16 жовтня: Кінопонеділок – Документальний проєкт й відеопродукт, що комунікує українську культуру; 23 жовтня: Цифровий понеділок – Диджитал-рішення для культури та диджитал-арт; 30 жовтня: Літературний понеділок – Видавнича справа / літературні проєкти / переклад; 2 листопада: Гучний четвер – Музична індустрія; 6 листопада: Сценічний понеділок – Театр, опера, танець, перформанс; 13 листопада: Юний понеділок – Культурний продукт для дітей та підлітків; 20 листопада: Пам'ятний понеділок – Локальна культурна спадщина та активізм; 27 листопада: Артпонеділок – Візуальне мистецтво; 4 грудня: Мереживний понеділок – Розбудова та підтримка навколокультурного ком'юніті; 7 грудня: Медійний понеділок – Культурні медіа / медіапроєкти / подкасти про культуру України. «Цим проєктом ми хочемо підтримати низові ініціативи у різних секторах культури, посилити незалежних культурних активіст/ок і посприяти їхньому знайомству між собою задля обговорення викликів і можливостей, сприяння співдії та колабораціям», – ідеться на сайті проєкту. Його партнерами зазначені ГО «Шум Рейв», спіль-

нота культурних діячів «Навзаєм» і платформа «Мое Місто». Фінансує проєкт Міністерство закордонних справ Німеччини та Goethe-Institut. Докладніше:

<https://cs.detector.media/ability/texts/185691/2023-10-16-startuie-proiekt-pidtrymky-kulturnykh-aktyvistiv-kulturni-ponedilky/>

Медіа

Баланс між свободою слова та інфобезпекою має складатися з правди і мовчання, а не з правди і брехні. – Ольга Чорна

Як знайти баланс між пріоритетами національної безпеки під час війни в Україні і свободою слова? Чи є реальною загроза монополізації вітчизняного медіапростору? Чого суспільство потребує більше: державної пропаганди чи якісної журналістики? Це лише частина питань, на які шукали відповіді учасники дискусії «Свобода медіа під час війни та після», що відбулася 12 жовтня на шостій конференції National Media Talk. Її учасниками стали український журналіст і політичний оглядач В. Портников, головна редакторка «Дзеркала тижня» Ю. Мостова та шефредакторка порталу «Детектор медіа» і голова однієї з громадської організації Н. Лигачова. Модерував дискусію головний редактор медіадоому NV В. Сич. Наведено редаговану стенограму обговорення питань, пов'язаних зі свободою слова в умовах воєнного стану, викликами, з якими стикаються медіа, та їхньою роллю у повоєнному відродженні країни. Докладніше:

<https://detector.media/infospace/article/218112/2023-10-16-balans-mizh-svobodoyu-slova-ta-infobezpekoyu-maie-skladatysya-z-pravdy-i-movchannya-a-ne-z-pravdy-i-brehni/>

Подолання наслідків русифікації та тоталітаризму

У Херсоні перейменували кілька вулиць: більше немає Потьомкінської і Московської. – Марина Конопльова

У Херсоні перейменували кілька вулиць, площ та скверів – зокрема і тих, назви яких були пов'язані з росією та радянським минулим. Про це повідомив голова міської військової адміністрації Р. Мрочко. Докладніше:

<https://shotam.info/u-khersoni-pereymenuvaly-kilka-vulyts-bilshe-nemaie-potomkinskoi-i-moskovskoi/>

Мовні питання

Національний тест з української мови востаннє відбудеться за старим правописом

У 2024 році національний мультипредметний тест з української мови (НМТ) востаннє відбудеться за нормами старого правопису, повідомив заступник директора Українського центру оцінювання якості освіти В. Терещенко. Це рішення відповідає наказу МОН про впровадження нової редакції українського правопису. Докладніше:

<https://chytomo.com/natsionalnyj-test-z-ukrainskoi-movy-vostannie-vidbudetsia-za-starym-pravopysom/>

Благодійність. Меценатство

Оркестр INSO-Львів Львівської філармонії влаштує благодійний аукціон для ЗСУ. – Д.Ц.

У Львівській національній філармонії імені Мирослава Скорика 22 жовтня пройдёт благодійний аукціон «Сила мистецтва», що вже вдруге відбувається за участі симфонічного оркестру INSO-Львів та галереї Home of Arts Lviv. Мета – 3 млн гривень, за які буде придбано безпілотний розвідник FreeUa для 103 обр ТРО. Докладніше:

https://zaxid.net/orkestr_inso_lviv_lvivskoyi_filarmoniyi_vlashtuye_blagodiy_niy_auktsion_dlya_zsu_n1572748

Oliz та United24 випустили благодійну колекцію хусток із зображенням творів мистецтва, викрадених рф

Український бренд Oliz та фандрейзингова платформа United24 створили спільний проєкт «Викрадене мистецтво». Це – благодійна колекція хусток із зображенням творів мистецтва, викрадених чи знищених рф. Кошти від продажу передадуть на відбудову зруйнованих будинків на Київщині. Докладніше:

<https://platfor.ma/oliz-ta-united24-vypustily-blagodijnu-kolektsiyu-hustok-iz-zobrazhennyam-tvoriv-mystetstva-vykradenyh-rf/>

Театр

Нові п'єси про війну від Лабораторії драматургії першими почують п'ять міст

Фінальний етап IV Лабораторії драматургії відбудеться з 18 по 25 жовтня і на театральних майданчиках Києва, Львова, Чернівців, Сум і Рівного пройдуть публічні перформативні читання новостворених п'єс, повідомили в Національній спілці театральних діячів України, яка проводить проєкт за підтримки Українського культурного фонду. Тема IV Лабораторії: «Як говорити / писати про війну у драматургічних текстах». Для участі організаторами було запрошено 7 драматургів та 6 режисерів. На двох резиденціях для них було організовано семінари, майстер-класи, воркшопи з провідними драматургами, театрознавцями і психологом, консультації з кураторами – Леною Лягушонковою та Павлом Ар'є, дискусії та обговорення. На зустрічах було розглянуто безліч питань, які на сьогодні є «гарячими» і злободенними: які теми варто / не варто порушувати і коли саме, як фіксувати реальні історії та спілкуватися зі свідками, що в тексті та постановці може ретравматизувати, як говорити про війну в Україні і за кордоном, на великих і камерних сценах тощо. Від липня по жовтень учасники драматургии працювали над створенням нових п'єс, а у першій половині жовтня учасники-режисери проводили репетиції-читання вже завершених текстів. Тепер усі бажаючі можуть першими почути нові п'єси на публічних читаннях у театрах. Розклад публічних читань: 18 жовтня – читання п'єси «Сашкові зайченята» Анастасії Пугач. Режисерка Олена Ткачук. Рівненський академічний обласний театр ляльок; 20 жовтня – читання п'єси «Гражда» Олега Михайлова. Режисер Іван Данілін. Чернівецький народний драматичний театр імені Григорія Агєєва; 24 жовтня – читання п'єси «Параскева» Ольги Мацюпи. Режисер Дмитро Не-

красов. Сумський національний академічний театр драми та музичної комедії ім. М. С. Щепкіна; 24 жовтня – читання п'єси «Виживуть тільки пам'ятники» Оксани Гриценко. Режисер читання Дмитро Леончик. Чернівецький академічний обласний український музично-драматичний театр ім. Ольги Кобилянської; 25 жовтня – читання п'єси «Гудбай, Генічеськ» Олени Кудяєвої. Режисерка Аліна Рашко. Національний академічний український драматичний театр ім. Марії Заньковецької; 27 жовтня – читання п'єси «Варвари цибулевої масті» Катерини Пенькової. Режисер Роб Фельдман. Театр драматургів (м. Київ); 28 жовтня – читання п'єси «Стара, товста, розумна» Ганни Захожої. Режисерка Катерина Парфир'єва. Київський академічний театр драми і комедії на лівому березі Дніпра. Докладніше:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3774782-novi-pesi-pro-vijnu-vid-laboratorii-dramaturgii-persimi-pocuut-pat-mist.html>

Музика

У часі, між часами, поза часом. – Tetiana Novytska

Напередодні закриття свого двадцять дев'ятого сезону фестиваль «Контрасти» 7 жовтня провів музичний марафон із чотирьох концертів. Докладніше про програму та учасників:

<https://theclaquers.com/posts/12041>

Як «Музвар» втягнули українську музику в пропаганду азартних ігор. – Макс Чухліб

«26 вересня у київському Жовтневому палаці відбулася „незалежна музична премія” Muzvar Awards. Організатори з порталу „Музвар” вже назвали її головною музичною подією осені: помітні імена перемогли у десятці номінацій, чотири молодих артисти отримали гранти на музичну діяльність, на премії були присутні старі та нові представники української музичної індустрії. Світло, блиск, гламур, фанфари, щасливі переможці – і велике лого генерального спонсора події „Космолот”, що вивищується над усіма присутніми». Автор провів дослідження того, як азартні ігри впливають на життя. І чому партнерство «Музвару» із онлайн-казино «Космолот» стирає етичні межі в українській музичній індустрії, а організатори й присутні артисти мають подумати двічі перед тим, як брати їхні гроші. Докладніше:

<https://slukh.media/texts/muzvar-gambling/>

Візуальні мистецтва

Тиждень українського дизайну оголосив про перші свої заходи. – Юлія Кузьменко

У Києві 1–5 листопада пройде Тиждень українського дизайну та інновацій (Ukrainian design and innovation week) – за підтримки World Design Week. Темою тижня є «Стійкість» під час воєнних подій. Засновники в межах провідної теми визначили собі такі цілі: показати силу дизайну в умовах кризи – продемонструвати, як дизайн може допомогти після воєнних дій – відбудувати, надати психологічну підтримку тощо; архітектори та дизайнери можуть допомогти

постраждалим від війни – розробити модульні містечка та практичний дизайн; дати можливість новачкам розказати про свою ідею; побудувати платформу для діалогу – активісти, дизайнери, інші експерти та громадськість обговорюватимуть роль дизайну в умовах воєнних дій; сприяти створенню проєктів, які враховують вимоги війни та відновлення громади (укриття тощо); проведення лекцій, майстер-класів та дискусій для навчання та обміну досвідом. У межах Тижня українського дизайну вже запланували різні заходи: «Мальована середа»; «Арх п'ятниця»; виставка макетів «Кверофутуризм»; воркшоп «Сучасні методи просування дизайн-послуг в інтернеті»; презентація соцмережі для художників Subjektiv; майстер-клас з 3D-принтингу тощо. Події відбуватимуться в різних куточках Києва: у КНУБА, у клубі «Арсенал XXII», на платформі OSTRIV, у Студентському хабі «KNUCA_HUB», у гончарній майстерні, у стінах проєкту 22F тощо, а також онлайн. Докладніше:

<https://suspilne.media/595727-tizden-ukrainskogo-dizajnu-ogolosiv-pro-persi-svoi-zahodi/>

Piece of the Soil: у Лондоні відкрилась виставка української мисткині Ольги Штейн. – Ропасва Жанна

У лондонській інституції Le Dome з 12 по 24 жовтня експонується виставка української мисткині О. Штейн, присвячена дослідженню християнського досвіду проживання подій російського вторгнення в Україну. Докладніше:

<https://bit.ua/2023/10/piece-of-the-soil-u-londoni-vidkrylas-vystavka-ukrayinskoyi-mystkyni-olgy-shtejn/>

Хочу це розбачити! Або як увічнити історію в муралах та пам'ятниках і не нашкодити людям. – Тетяна Пушнова

Героїзація подій і людей війни та їх увічнення в просторах міст стала однією з найсуперечливіших тем осені. Запеклі дискусії спалахують фактично завжди через появи муралів чи графіті в місцях масових вбивств росіянами українців, на зруйнованих будинках чи через появу тематичних мальовисів на стінах у людних місцях. Остання дискусія розгорілася довкола муралу на історичному будинку в середмісті Києва. Небайдужі кияни після цього навіть створили петицію до столичної влади з вимогою заборонити малювати на стінах. Мурали стали фактично найпоширенішою практикою пам'яті про цю війну. Бо пам'ятники споруджувати чи переназивати іменами героїв вулиці довше і процедурно складніше. Найзапекліші суперечки точаться довкола трьох питань: чи може мистецтво запропонувати прийнятну для всіх формулу кодування героїзму чи трагічної події – щоб твір був зрозумілим і не викликав ретравматизації; чи має право художник висловитися у публічному просторі міста; як міські влади мають зберігати пам'ять про цю війну в публічних просторах міст. Ці питання коментують депутатка Київради Є. Кулеба, мер Мелітополя І. Федоров та арт-менеджерка К. Тейлор. Євгенія була однією з активісток Революції Гідності, завдяки якій з'явився перший у Києві комеморативний соціальний простір і стінопис – Сквер Небесної сотні та зображення С. Нігояна в ньому. Іван до повномасштабного вторгнення забезпечив у своєму місті прозору процедуру встановлення пам'ятників трагічним подіям – Голокосту і Голодомору – та залучив до

їх зведення визнаних українських митців. А Катя вже під час вторгнення розмістила в містах Європи і Африки мурали на підтримку України. Докладніше:

<https://life.pravda.com.ua/culture/2023/10/17/257077/>

Кіномистецтво. Кінопрокат

В Україні стартує мандрівний Docudays UA: у програмі – 19 фільмів. – Дарія Подвишенна

17 жовтня у Полтаві стартує ювілейний мандрівний міжнародний фестиваль документального кіно про права людини Docudays UA. Покази відбуватимуться до грудня у 22 областях України. Також фестиваль вирушить за кордон: фільми показуватимуть в Ірландії, Норвегії, Польщі та Німеччині для українських спільнот. Фокус-тема цього річного мандрівного Docudays UA – «Образ майбутнього». У програмі – 19 стрічок з 13 країн світу: України, Швейцарії, Франції, Бельгії, Німеччини, Польщі, Італії, Данії, Чехії, Ірландії, Великої Британії, США та Канади. 9 з них – повнометражні, 10 – короткометражні. Покази та обговорення відбуватимуться у кінотеатрах, будинках культури, школах та закладах вищої освіти, кіноклубах і креативних просторах, книгарнях, бібліотеках, а також установах пенітенціарної системи. Спецподією цього року стануть покази стрічки «Нескорений Херсон» від партнера фестивалю, Медіаплатформи «Вгору». Це фільм про роботу херсонських журналістів, які від початку повномасштабного вторгнення фіксували все, що відбувалося в місті. Разом із херсонцями вони пережили захоплення Херсона росіянами, мітинги, окупацію та звільнення міста. У картині зібрано унікальні кадри, які показують, якими були для Херсона та його жителів останні півтора року. Також команда підготувала спецпроект – спогади про 20 років роботи мандрівного Docudays UA. Це буде збірка 5 розмов із регіональними координаторами й засновниками фестивалю. Кожні два тижні вони виходитимуть на сайті мандрівного Docudays UA. Докладніше:

<https://liroom.com.ua/news/docudays-ua-vseukrainskiy-tur/>

Серіал «Жіночий лікар» більше не безхатній. – Марія Спалек

Відгук на серіал «Жіночий лікар. Нове життя», що 9 жовтня стартував на каналі «1+1 Україна». Докладніше:

<https://detector.media/kritika/article/218170/2023-10-17-serial-zhinochyy-likar-bilshe-ne-bezkhatniy/>

Ukrainer розпочав серію документальних фільмів про відновлення українських міст. – Роман Мельник

Видання Ukrainer розпочало серію документальних фільмів «Відновлення» про відродження українських міст і сіл після окупації, російських обстрілів та бойових дій. У першій серії циклу розповідаються історії ініціатив, які працюють над відновленням Харкова й довколишніх населених пунктів. Це харківське відділення «Штабу порятунку спадщини», благодійний фонд Каразінського університету, «Будуємо Україну разом» і «Лівий берег». Героями серії також стали депутатка Харківської міської ради, лікарка й учасниця громадської ініціативи Save Kharkiv І. Гончарова, координатор організації «Будуємо Україну Разом» С. Тарновський та архітекторка, засновниця громадського об'єднання

«Крізь війну» О. Клейтман. Ідея проєкту, в якому б документалісти зафіксували історії організацій та волонтерів, які працюють над відновленням українських міст, виникла в команди Ukraïner ще наприкінці 2022 року. Для пошуку та відбору історій команда співпрацювала з експертами, архітекторами та локальними громадами. Загалом проєкт охопить 12 міст та протягом наступного пів року розкаже про ініціативи з відбудови Чернігова, Одеси, Запоріжжя, Дніпра, Маріуполя, Київщини та інших регіонів. Докладніше:

<https://detector.media/production/article/218138/2023-10-16-ukrainer-rozpochav-seriyu-dokumentalnykh-filmiv-pro-vidnovlennya-ukrainskykh-mist/>

Вийшов тизер українського фільму «Медовий місяць» про стосунки в окупації. – К.С.

Автори стрічки «Медовий місяць» представили перший короткий тизер історії про стосунки в окупації від української режисерки Ж. Озірної. Продюсером майбутнього повнометражного фільму виступає Д. Суханов. Наразі проєкт перебуває на етапі розробки та пошуку фінансування. Докладніше:

https://zaxid.net/viyshov_tizer_ukrayinskogo_filmu_medoviy_misyats_pro_stosunki_v_okupatsiyi_n1572726

Просвітництво

Пропаганда як частина рашизму: вийшов заключний епізод проєкту «Україна. Розвінчування міфів»

У рамках просвітницького проєкту фахівці розповіли про роль пропаганди у формуванні та поширенні «русизму», інформує Міністерство культури та інформаційної політики України. «У сьогоднішньому відео ми розкриємо пропаганду як ще одну ознаку „русизму“. Ви дізнаєтесь, що є першоджерелом російської пропаганди, які події в Україні зрештою призвели до появи окремої гілки російського пропагандистського кіно та як російська пропаганда перегукується з гітлерівською», – йдеться в матеріалі. Проєкт складається з серій відеороликів, які допоможуть дізнатися більше про історію протистояння рф та України, зруйнують багаторічні міфи та розкриють природу російських злочинів. Докладніше:

<https://espresso.tv/propaganda-yak-chastina-rashizmu-viyshov-zaklyuchniy-epizod-proektu-ukraina-rozvinchuvannya-mifiv>

Література. Книговидання

20 тисяч відвідувачів офлайн і 62 тисячі онлайн: Lviv BookForum поділився результатами фестивалю. – Дарія Подвишенна

8 жовтня у Львові завершився літературний фестиваль і книжковий ярмарок Lviv BookForum. Цьогоріч Форум відвідали наживо 20 тисяч гостей, а 62 348 глядачів приєдналися онлайн. А на книжковому ярмарку було представлено 47 видавництв. Організатори фестивалю розповідають про головні результати події. Докладніше:

<https://liroom.com.ua/news/lviv-book-forum-results/>

13 фокусів про Франкфуртський книжковий ярмарок-2023. – Анастасія

Литвин

75-й Франкфуртський ярмарок, що проходитиме з 18 по 22 жовтня, стане найбільшою міжнародною книжковою подією 2023 року. Автор розповідає про його програму та українську складову. Докладніше:

<https://chytomo.com/13-fokusiv-pro-frankfurtskyj-knyzhkovyj-iarmarok-2023/>

Книгу харківського краєзнавця «Дорогами Сковороди» видали польською мовою

Книгу харківського краєзнавця А. Парамонова «Дорогами Сковороди. Слобідська Україна» видано польською мовою. Вона вийшла завдяки фінансовій підтримці благодійного фонду, наклад польського видання – 500 примірників. Докладніше:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3774597-knigu-harkivskogo-kraeznavca-dorogami-skovorodi-vidali-polskou-movou.html>

Музейна справа

З 19 жовтня тризуб на щиті «Батьківщини-матері» можна буде побачити на власні очі. – Марина Конопльова

Від 19 жовтня територія Національного музею історії України у Другій світовій війні стане доступною для відвідування для киян і гостей столиці. Докладніше:

<https://shotam.info/z-19-zhovtnia-tryzub-na-shchyti-batkivshchyny-materi-mozhna-bude-pobachyty-na-vlasni-ochi/>

На Івано-Франківщині відновив роботу музей у старовинній церкві. – Суспільне

У Рогатині на Івано-Франківщині відновив роботу музей у церкві Зішестя Святого Духа кінця XV – початку XVI століття. Храм у 2013 році внесли до списку об'єктів світової спадщини ЮНЕСКО, а от у Державному реєстрі нерухомих пам'яток України його досі немає. Зараз у Львівській філії Національного науково-дослідного реставраційного центру відновлюють іконостас храму, розповіла завідувачка філії Музею мистецтв Прикарпаття Т. Петрів. Докладніше:

https://risu.ua/na-ivano-frankivshchini-vidnoviv-robotu-muzej-u-starovinnij-cerkvi_n143150

Охорона культурної спадщини

Україна вийшла на сьоме місце в загальному рейтингу з 44 країн, що беруть участь у фотоконкурсі «Вікі любить пам'ятки»

Міжнародний фотоконкурс об'єктів культурної спадщини «Вікі любить пам'ятки»-2023, який стартував 1 жовтня і має завершитися в останній день цього місяця, «перетнув екватор». Тож його український організатор – ГО «Вікімедіа Україна» – вирішив підбити проміжні підсумки. За перші два тижні, за підрахунками «Вікімедіа Україна», у конкурсі взяли участь понад 130 учасників та учасниць, які завантажили більше 7300 фотографій пам'яток України. Завдяки цьому Україна зараз посідає сьоме місце в загальному рейтингу з 44 країн,

що беруть участь у конкурсі. Лідирує Італія із понад 52 тисячами фото. Докладніше:

<https://ms.detector.media/internet/post/33219/2023-10-16-ukraina-vyyshla-na-some-mistse-v-zagalnomu-reytyngu-z-44-krain-shcho-berut-uchast-u-fotokonkursi-viki-lyubyt-pamyatky/>

Під час ремонтних робіт на Львівщині виявили 300-річне поховання. – «Історична правда»

9 жовтня під час ремонтних робіт дороги Е-14-04 в Угнові екскаватор розкопав невідоме поховання. Наступного дня на цьому місці працювали археологи зі Львова. За попередніми висновками поховання має близько 300 років. Під похованнями глибше археологи знайшли ще давніші захоронення, розміщені не типово, тобто північ-південь. Поруч з тими похованнями стоїть давня історична пам'ятка у вигляді високої колони з хрестом. Поховання ніби оточують колону. На мапі Фон-Міга 1770 року цю колону вже позначено. Дорога значно обгинає місце поховання. Докладніше:

https://risu.ua/pid-chas-remontnih-robit-na-lvivshchini-viyavili-300-richne-pohovannya_n143191

Бібліотечна справа. Читання

В Україні накопичують книжки, щоб відразу після деокупації поновити бібліотечні колекції на захоплених нині територіях. – «Телеграф»

В Україні відкрилися хаби для збору книжок. Їхнє призначення – відновлення бібліотечних фондів, які знищили російські загарбники на тимчасово окупованих територіях. Про це в інтерв'ю розповів т.в.о. міністра культури та інформаційної політики Р. Карандєєв. «Ворог не вивозив українські книжки, він їх просто спалював чи нищив у інші способи. Тому величезний виклик для нас – поновити бібліотечні колекції та фонди, які були на окупованих територіях. Вже зараз ми, представники центральної та місцевої влади, здійснюємо заходи щодо накопичення книжкових фондів. Наприклад, Маріупольська міська рада визначила такий хаб у Дніпрі. Там відбувається накопичення літератури. Для Донецького регіону таким хабом є Краматорськ. Ми координуємо цю діяльність, направляючи туди книжки з Києва від наших національних бібліотечних установ», – зазначив Карандєєв. За його словами, ця робота буде посилена, зокрема, завдяки створенню нового департаменту при МКІП та залученню фахівців, які після звільнення територій відновлюватимуть діяльність бібліотек, клубів, музейних установ і привезуть туди зібрані бібліотечні фонди. «Ми внесли зміни до структури міністерства, передбачили новий підрозділ – департамент відновлення та культурної реінтеграції деокупованих територій. Сподіваємося, що залучимо на цей напрям додаткових фахівців, глибоко мотивованих у бажанні відновити культурну діяльність на звільнених територіях», – повідомив керівник МКІП. За словами Карандєєва, після звільнення нині окупованих територій стане завдання дослідити долю бібліотечних фондів, які були викрадені чи знищені, і надалі проводити роботу з їх пошуку і повернення. Джерело:

<https://detector.media/infospace/article/218142/2023-10-16-v-ukraini-nakopychuyut-knyzhky-shchob-vidrazu-pislya-deokupatsii-ponovyty-bibliotechni-kolektsii-na-zakhoplenykh-nyni-terytoriyakh/>

Благодійники передали книги іноземними мовами понад 300 українським бібліотекам. – Юлія Поліковська

Понад 300 бібліотек в Україні отримують книги іноземними мовами, зібрані в європейських містах у межах ініціативи Books for Ukraine. Акцію зі збору книг започаткували благодійні фонди «Бібліотечна країна», «Львів опір» та Львівська муніципальна бібліотека. Пункти збору книг завдяки волонтерській ініціативі відкрили в Польщі, Естонії, Великій Британії, Нідерландах, Німеччині, Чехії, Франції та Японії. У серпні 2023 року до збору книг долучилися також бібліотекарі з усього світу в межах 88-го Всесвітнього бібліотечного та інформаційного конгресу IFLA (Міжнародна асоціація бібліотек та бібліотечних установ) у Роттердамі. «Іноземці охоче збирають книги для України. Для них це шанс допомогти Україні. Для України це можливість повноцінної культурної інтеграції в європейські наративи. Через книгу, знання культури іншої держави та, звісно, мови. Книга – це найефективніший і найдоступніший спосіб відкрити нову культуру та вивчити мову. Нам дуже не вистачає в публічному просторі книг іноземними мовами, зокрема англійською, мовою міжнародного спілкування. На жаль, єдина іноземна мова, яка домінує в українському інформаційному просторі, – це російська, і час це змінювати», – зазначили організатори акції. Станом на зараз в Україну вже доїхали книги з Польщі, Естонії, Великої Британії. Докладніше:

<https://ms.detector.media/internet/post/33220/2023-10-16-blagodiynyky-peredaly-knygy-inozemnymy-movamy-ponad-300-ukrainskym-bibliotekam/>

УІК провів дослідження читацької поведінки: переказуємо головне. – Дарія Подвишенна

Український інститут книги провів дослідження щодо читацьких вподобань українців. Метою було вивчити динаміку читання серед українців та порівняти їх з результатами досліджень, проведених у 2018–2020 роках. Йдеться не лише про читання книжок, а й про інші джерела інформації для читання. За результатами дослідження УІК сформував звіт, коротко наведено, про що в ньому йдеться. Докладніше:

<https://liroom.com.ua/news/yak-chytaiut-ukraintsi/>

Релігія

Канабіс, зброя, а потім Церква. Арахамія пояснив, чому відтягується заборона московського патріархату. – Liga.net

Очільник фракції «Слуга народу» Д. Арахамія підкреслив, що перш ніж розглядати заборону московської Церкви в Україні, парламент має зосередитися на більш важливих законопроектах. «У мене є чіткі завдання, від них залежить зовнішнє фінансування від донорів, початок перемовин щодо вступу в ЄС і бюджетний процес, який має чіткі часові межі. Поки це не буде проголосовано – все решта я вважаю політичними позиціями різних партій», – сказав Арахамія.

Голова фракції «слуг» наголосив, що в парламенті є безліч резонансних рішень: від легалізації медичного канабісу до закону про зброю. Докладніше:

https://risu.ua/kanabis-zbroya-a-potim-cerkva-arahamiya-poyasniv-chomu-vidtyaguyetsya-zaborona-moskovskogo-patriarhatu_n143178

Заяви про заборону УПЦ МП є наративом рф, насправді йдеться про розірвання відносин, – експерт. – i-ua.tv

«Йдеться не про заборону тієї чи іншої Церкви, в законопроекті йдеться про необхідність розриву відносин між центрами, які знаходяться в країні-агресорці. Саме на цьому багато спекуляцій. Зокрема, що Україна хоче заборонити, і саме на цьому починають грати за кордоном, кажучи, що в нас порушується свобода совісті. Насправді будь-яка інституція раніше мала зв'язки з рф, сьогодні їх припинила. Лише одна інституція, а це УПЦ МП, яка... ці зв'язки зберегла. А в законопроекті, який було ще в січні подано до Ради, якраз і говориться про необхідність припинення цих зв'язків», – зауважив доктор філософських наук, професор, завідувач відділення релігієзнавства Інституту філософії ім. Григорія Сковороди НАН України О. Саган. Він нагадав, що московський патріархат підписав угоду зі всіма без винятку силовими структурами рф. «Філія в Україні має виконувати всі договори. Тому ми вимагаємо цей розрив, щоб не було жодного підґрунтя їх виконувати. Адже заборона УПЦ МП – це російський наратив, який чомусь вживають депутати та чиновники», – каже експерт. Докладніше:

https://risu.ua/zayavi-pro-zaboronu-upc-mp-ye-narativom-rf-naspravdi-jdetsya-pro-rozirvannya-vidnosin---ekspert_n143176

Зміни релігійних юрисдикцій

Понад 360 релігійних громад цього року офіційно змінили юрисдикцію

За даними обласних, Київської міської державних адміністрацій (військових адміністрацій), загальна кількість релігійних громад, які змінили підпорядкування і перейшли від УПЦ до ПЦУ за період з 01.01.2023 до 01.10.2023, становить 367 релігійних громад. Йдеться саме про ті громади, які не лише провели збори про перехід з УПЦ МП до ПЦУ, але й пройшли процедуру перереєстрації статуту в державних органах. Докладніше:

https://risu.ua/ponad-360-religijnih-gromad-cogo-roku-oficijno-zminili-yurisdikciyu_n143174

Культура національних меншин. Закордонні українці

Світовий конгрес українців розкрив деталі візиту своїх представників до України

Перший віцепрезидент СКУ, співголова Союзу українських організацій Австралії Стефан Романів і віцепрезидент СКУ, голова Українсько-бразильської центральної репрезентації Віторіо Соротюк під час візиту в Україну узгодили спільні заходи до 90-х роковини Голодомору, а також обговорили посилення співпраці України з Глобальним Півднем. Докладніше:

Підтримка України у світі

В Україну завітав відомий італійський фотограф Массімо Лістрі

У Києві відбулася зустріч т.в.о. міністра культури та інформаційної політики Р. Карандеєва з відомим італійським фотографом Массімо Лістрі. Карандеєв висловив подяку італійській команді бізнесменів, митців, менеджерів культурних інституцій та політикам, які потужно допомагають Україні з перших днів війни. Зокрема, вони взяли активну участь у фіксації зруйнованих об'єктів культурної спадщини в Одесі та в їхньому відновленні. Він зауважив, що Україна має безліч об'єктів культурної спадщини, і багато з них зазнали пошкоджень. Тож варто розглядати аспект не лише відновлення чи реставрації, а й надати цим об'єктам туристичної привабливості. «Тому для нас важливий досвід італійських музеїв та культурних центрів, щоб після закінчення війни іноземці асоціювали Україну не лише як державу, що пережила війну, а й як країну, багату своєю культурою. Фотозйомки можуть бути чудовим способом почати цю подорож у світ культурної України», – сказав Карандеєв. Своєю чергою Лістрі відзначив, що після візиту до столиці України підготує статтю про культурний обмін між Флоренцією та Києвом. Докладніше:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3774787-v-ukrainu-zavitav-vidomij-italijskij-fotograf-massimo-listri.html>

МКІП і ЮНЕСКО уточнять просторові межі 20 об'єктів культурної спадщини

МКІП і ЮНЕСКО верифікують геопросторові межі 20-ти об'єктів культурної спадщини України, які перебувають під посиленням захистом, відповідно до другого протоколу Гаазької конвенції 1954 року. Про це йшлося під час зустрічі заступниці міністра культури та інформаційної політики А. Бондар із представницею ЮНЕСКО в Україні К'ярою Децці Бардескі та представницею секретаріату Гаазької Конвенції 1954 року Маїссою Імене Ачеук-Юсеф. «Формування та подання досьє для включення об'єктів до переліку під посиленням захистом – це кропіткий процес, але вкрай необхідний в умовах війни, коли країна-агресор цілеспрямовано знищує нашу спадщину, нашу ідентичність. МКІП активно займається цим питанням і буде продовжувати координувати та узгоджувати кроки разом з Міністерством оборони та іншими урядовими інституціями для якнайширшого оприлюднення та міжнародного визнання військових злочинів РФ проти культурної спадщини України», – зауважила Бондар. За результатами зустрічі сторони ухвалили рішення оперативно сформулювати картографічні матеріали для визначення меж об'єктів та узгодили координаційну групу. Крім того, з 23 по 27 жовтня ЮНЕСКО та ICCROM проводитимуть тренінги для посадових осіб та представників громад, які займаються оцінкою збитків задля гармонізації законодавства та міжнародних стандартів по фіксації та оцінкам руйнацій. Джерело:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3774733-mkip-i-unesko-utocnat-prostorovi-mezi-20-obektiv-kulturnoi-spadsini.html>

На благодійному концерті у Швейцарії виконали твори українських композиторів

У Культурному центрі (KKL) у швейцарському місті Люцерн відбувся благодійний концерт, на якому лауреати національних і міжнародних премій з різних куточків України та Європи виконали твори українських композиторів. Молодіжний Слобожанський симфонічний оркестр з Харкова під керівництвом польського диригента Юрека Дибаля та хор «Простір» під керівництвом диригента Олексія Яцюка упродовж трьох годин демонстрували слухачам різноманітну та самобутню культуру України. Докладніше:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3774617-na-blagodijnomu-koncerti-u-svejcarii-vikonali-tvori-ukrainskih-kompozitoriv.html>

До естонських шкіл надійде дитяча книжка про життя українських біженців

У естонські школи та бібліотеки передадуть нову дитячу книжку «Дівчинка, яка тримала очі розплющеними», що розповідає про життєвий досвід українських біженців, повідомила Європейська комісія на офіційному сайті. Мета книжки – привернути увагу дітей та дорослих до проблем людей, які тікають від війни, та їхніх прав. Окрім цього, вона має підвищити обізнаність естонців про вплив російської агресії на повсякденне життя українців. Книжки естонською та українською мовами завезуть до шкіл та бібліотек по всій Естонії, а також до некомерційних організацій. Загалом книжку перекладено 13 мовами, а її електронну версію можна прочитати та завантажити на вебсайті кампанії Keep Your Eyes Open. Для створення проекту Європейська комісія співпрацювала з українською ілюстраторкою А. Сарвірою. Докладніше:

<https://chytomo.com/do-estonskykh-shkil-nadijde-dytiacha-knyzhka-pro-zhyttia-ukrainskykh-bizhentsiv/>

Сара Джессіка Паркер продюсуватиме документальний фільм про українських артистів балету в еміграції. – Поліна Горлач

Американська акторка Сара Джессіка Паркер продюсуватиме документальний фільм Міріам Гуттман про українських артистів балету Front Row («Перший ряд»), повідомило видання Variety. У стрічці йдеться про групу українських танцюристів в еміграції, які формують нову балетну трупу United Ukrainian Ballet. У Вашингтоні Олексій, один з провідних артистів балету, знайомиться з Олександром Будьком – військовим, який втратив обидві ноги в бою на українському кордоні з росією. Між ними зав'язується дружба, й Олександр приєднується до балетної трупи. Він взяв участь у хореографічній постановці на сцені в Каліфорнії (США). «Надати цим танцюристам міжнародну платформу, щоб розповісти свої історії через силу, красу і твердість балету – це велика честь», – додала Паркер. Ісідур Робертс, засновник і продюсер компанії Scenery, акцентував: «Фільм Front Row – це захопливий екскурс у світ балету, що демонструє непохитну рішучість і відданість групі танцюристів з України». Очікується, що до-

кументальну картину завершать у 2024 році. Нині вона перебуває на стадії пост-продакшну. Докладніше:

<https://suspilne.media/595273-sara-dzessika-parker-produsuvati-me-dokumentalni-j-film-pro-ukrainskih-artistiv-baletu-v-emigracii/>

***

Лобода на приватному заході в Дубаї співала російською з артистами з рф на сцені

Українська співачка С. Лобода, яка до березня 2022 року виступала в росії та підіграла антиукраїнській пропаганді, а потім вирішила реабілітуватися в Україні, вчергове потрапила у скандал. Цього разу її помітили на приватному заході у Дубаї. За словами авторки російського пропагандистського каналу «Неопра, Блін» А. Жигалової, ведучим заходу був росіянин О. Белов, у лайн-апі виступав ілюзіоніст з росії та виконавець Араш, який співав російською мовою. Весь трек-лист Лободи був російськомовним. У коментарі «Музвару» менеджмент співачки зазначив, що замовниками були не росіяни. «Кожне замовлення, що надходить до артиста, ретельно перевіряється менеджментом на відповідність його позиції, що була заявлена раніше. Замовницею концерту Лободи 15 жовтня, що пройшов у місті Дубай, була громадянка Казахстану, прихильниця співачки. Склад кожної програми формується на основі улюблених пісень замовника. Артист виконує свої треки в оригіналі, незалежно від публічного чи приватного характеру заходу, ця позиція також залишається незмінною», – прокоментували представники Лободи. Докладніше:

<https://tabloid.espreso.tv/loboda-na-privatnomu-zakhodi-v-dubai-spivala-rosiyskoyu-z-artistami-z-rf-na-stseni>

Випуск підготував

Зворський А. С.,

головний бібліограф відділу НАУІ

Інформцентру з питань культури та мистецтва;

тел.: 093-415-89-30; електронна адреса: info_nplu@ua.fm